Vi skal i dag have en politisk debat, og den er uhyre vigtig både for Venstres mange foreninger og endnu flere medlemmer, og for vore delegerede, for vor folketingsgruppe, for vore folketingskandidater og vore mange aktive i den kommunale verden.

Det er den ene gang om året, hvor Venstres mange tusinde medlemmer har mulighed for gennem deres delegerede at påvirke den politiske debat for alvor og samlet. Det er den ene gang om året, hvor alle Venstres mange forgreninger samles og i fælleskab afprøver det politiske grundlag, vi arbejder på. Afprøver dets bæredygtighed, og måske tilføjer det nogle nye dimensioner. Jeg håber i dag, at vi endnu en gang må få en diskussion, der kan være til inspiration for os allesammen, uanset hvor vi står i arbejdet.

Det er klart, at sådan som vor hjemlige situation har udviklet sig, ikke alene økonomisk men også politisk, kulturelt, - man kunne endda sige moralsk, så er den politiske drøftelse i Danmark i de senere år i høj grad blevet præget af indadvendthed. Vi har i utrolig grad været optaget af vore egne hjemlige forhold. Næsten alle de valgkampe vi har oplevet i den sidste halve snes år har været domineret af de økonomiske spørgsmål. Næsten alle store debatter og politiske konfrontationer i Folketinget præges i disse år af de økonomiske og erhvervsmæssige emner. Alligevel er det farligt, hvis vi forsøger at betragter vore problemer isoleret fra verden omkring os.

I den moderne verden er der ingen mulighed for, at et samfund som det danske kan isolere sig selv, eller kan løse sine problemer uden sammenhæng med, hvad der foregår omkring os.

Mange af vore vanskeligheder har vi selv skabt, men de er også blevet forstærket af, hvad der er sket i verden omkring os, og både politisk og økonomisk lever vi i øjeblikket i en verden, som er uhyre usikker. Politisk kan vi hver eneste dag følge denne usikkerhed i dagspressen, i radioen, og i TV. Der er problemer nok.

I de seneste par måneder har Mellemøsten endnu en gang været i centrum for al verdens opmærksomhed. Måske var det til at forudse, at situationen i Libanon på et eller andet tidspunkt måtte udvikle sig, som den gjorde i denne sommer, men det ændrer jo ikke ved, at det er tragisk, og nogle af de begivenheder, der har fundet sted, er fordømmelige.

Der er store menneskelige lidelser i kølvandet af en borgerkrig, og i kølvandet af en

udenlandsk indblanding i det stakkels libanesiske folks indre anliggender. Hvad vi kan håbe på, er, at der endelig efter så mange års ulykker specielt i det land, kan blive mulighed for, at det igen kan rejse sig som en selvstændig nation.
Der er måske samtidig i Mellemøsten skabt en ny situation, som kan bryde nogle af de fastfrosne fronter op, og give mulighed for at få de forhandlinger i gang om en endelig, altomfattende og fredelig mellemøst-løsning, som der så længe har været brug for.
Det er både i Israels og de arabiske nabolandes interesse, at den mangeårige konflikt bringes til ophør. Det er i deres egen selvforståede interesse. Men det er også i deres egen interesse af den enkle grund, at det jo har vist sig, at konflikten i Mellemøsten i høj grad er blevet brugt i stormagternes og i de store magtblokkes indbyrdes konfrontation. Vi kan sige, at den konflikt, som har eksisteret i Mellemøsten siden afslutningen af 2. verdenskrig, mange gange - alt for mange gange - er blevet misbrugt, og er blevet inddraget i stormagternes egne indbyrdes konfliktskabende handlinger.
Vi har også store problemer i Polen, vi har det måske i virkeligheden i hele Østeuropa, men stærkest er det kommet til udtryk i Polen, hvor vi siden sidste landsmøde har oplevet det tragiske, at det polske folk ikke selv fik lov til at løse sine problemer og ikke selv fik lov til at fortsætte den demokratiseringsproces, der var undervejs. I stedet fik Polen et militærdiktatur, og det eksisterer stadig. Det er en historisk begivenhed. Det er første gang efter 2. verdenskrig, at et kommunistisk styret land må se i øjnene, at man i stedet har måttet lade militæret overtage den faktiske magt på alle niveauer. Det kan endog vise sig at være en skæbnesvanger udvikling i den forstand, at der er en række andre lande i Østeuropa, som grundlæggende set står over for samme problemer, som det polske samfund stod over for for et par år siden.
De står over for den samme alvorlige økonomiske krise. De står over for det samme problem, som består i, at deres samfund er blevet stive, ubevægelige, ude af stand til at opfylde befolkningens mest enkle behov, og at de derfor risikerer at komme ud i samme konfrontation mellem magthavere og befolkning, som i Polen førte til det militære styres indførelse.
Det er en risiko, der også kan få indflydelse på vor fremtid, at vi får et Østeuropa, som i voksende grad er. underkastet den militære magtstrukturs kontrol. Det behøver ikke

nødvendigvis at være et mere stabilt Østeuropa. Det kan langt snarere vise sig at være et mere ustabilt og uforudsigeligt element i den internationale politik.
Vi har også stadig en krig i Afghanistan. Den sovjetiske invasion er ikke afsluttet, og den er tilsyneladende endeløs. Den er stadig et af de groveste eksempler på krænkelser af folkeretten efter 2. verdenskrig, og det er en konflikt, som meget let kan sprede sine virkninger til de omliggende områder.
Alt dette og meget mere til betyder, at afspændingens vej i de senere år er blevet smallere, men det er vigtigt at understrege, at denne vej stadig er den eneste farbare. Det er den eneste mulighed, vi har for at undgå de virkeligt alvorlige konfrontationer mellem Øst og Vest. Derfor er det også vigtigt, at den vestlige alliance og de demokratiske lande som helhed nøje overvejer, hvordan vi tilrettelægger vor udenrigspolitik på en sådan måde, at den på den ene side klart markerer, at der er grænser for, hvad vi vil acceptere, men på den anden side også bidrager til, at af spændingspolitikken trods alt kan fortsætte.
Men det er ikke alene politiske problemer, vi står over for internationalt. Vi står også over for store internationale Økonomiske problemer.
Jeg tror ikke, det er en overdrivelse at sige, at verdensøkonomien i dag har det dårlige end på noget andet tidspunkt siden midten af 1930'erne.
I 1929 og i de efterfølgende år blev det vestlige, økonomiske system som bekendt ramt af en stor krise. Den kom til Europa fra USA i 1932, og i løbet af få måneder.spredte dens virkninger sig ud over alle europæiske lande.
Det var en klar understregning af, at i det moderne verdenssamfund findes der hverken noget politisk eller noget økonomisk "helle".
Ingen var dengang i stand til at dæmme op for virkningerne eller at holde dem uden for sine egne grænser.
Risikoen for et nyt sammenbrud i det internationale økonomiske system er i disse år desværre til stede. Der er ingen grund til at dramatisere det mere end højst nødvendigt, men det er rigtigt at gøre opmærksom på, at der er nogle store usikkerhedsmomenter, som må bringes under kontrol, hvis vi skal forhindre, at det går galt.
Vi har for det første en meget lille økonomisk vækst i de store industrilande. Det gælder USA, England og Frankrig, og der begynder også at være problemer i Vesttyskland og i Japan. Det trække uundgåeligt med sig en større arbejdsløshed og

en række andre depressive tendenser. Det fører også med sig politisk ustabilitet, og det er den største risiko af alt.
Denne mangel på økonomisk fremgang i alle de store industrilande er imidlertid ikke det eneste problem. Et andet stort problem er, at et voksende antal udviklingslande na er ved at være bragt til tiggerstaven. Vi så eksempelvis for en måneds tid siden, at Mexico bogstaveligt talt var ved at gå bankerot.
Vi ved også, at en lang, lang række andre udviklingslande i løbet af de sidste 10-15 år har lånt milliarder og atter milliarder dollars i håb om at kunne opbygge et erhvervsliv, der kunne tilbagebetale de lån. Realiteten er, at det sidste ikke er lykkedes for dem. Og derfor presses hele det vestlige, økonomiske system af lån, som man måske aldrig nogen sinde vil få tilbagebetalt på normal vis.
Et tredie element er de østeuropæiske landes umådeholdne låntagning. Flere af dem, især Polen og Rumænien er i den situation, at de simpelthen ikke er i stand til at betale hverken renter eller afdrag.
Hvis ikke hele denne udvikling bringes under kontrol i de kommende år, så risikerer vi at genopleve en form for altomfattende depression i det liberale økonomiske system i verden.
Derfor er det så vigtigt, at Danmark engagerer sig i internationalt samarbejde.
Vi skal ikke engagere os i det sikkerhedspolitiske eller det økonomiske samarbejde mellem nationerne for at glæde nogle andre nationer. Vi skal engagere os i det, fordi en fælles indsats er nødvendig. Hvis ikke den bliver udført, så må vi ikke regne med, at vi kan unddrage os virkningerne af et sammenbrud i det internationale samfund.
Vi vil blive ramt ligeså hårdt, som alle andre. Uanset om vi deltager i samarbejdet og den fælles anstrengelse eller ej.
Derfor er det vigtigt for os at holde fast ved vore alliancer. Det er vigtigt for os, at vi er en pålidelig partner i NATO og at vi yder vor del af kontingentet, så godt vi formår det. Der må ikke herske tvivl om vor solidaritet med vore vestlige partnere. Det er også meget vigtigt, at vi fra dansk side bidrager til, at forskellene mellem USA og Vesteuropa indskrænkes. De er blevet betænkeligt store. Det bliver en stor opgave for dansk udenrigspolitik, som led i det europæiske samarbejde, at bidrage til, at denne kløft mellem de to store dele af den atlantiske alliance dækkes til.
Det er vigtigt, at vi engagerer os positivt i EF-samarbejdet. Det er rigtigt, at det indeholder åbenlyse økonomiske fordele for os selv, men vi skal også engagere os i

det, fordi det europæiske fællesskab er den væsentligste årsag til, at den vestlige økonomi i dag ikke allerede er i en langt sørgeligere forfatning.
Takket være EF-s amarbejdet har vi foreløbig undgået det, som i 30' erne blev den forfærdelige konsekvens af de dårlige tider, nemlig, at der rejste sig toldskranker mellem alle Europas lande.
Men vi har desværre ikke undgået en umådeholden subsidiepolitik. Vi har heller ikke undgået, at de forskellige lande fører alle mulige, ofte indbyrdes modstridende former for økonomisk politik. Vi skal arbejde på tværtimod at dene i højere grad bliver samordnet,end det har været tilfældet hidtil. Vi skal bidrage til, at EFs meget store budget-problemer bliver løst. Vi skal bidrage til, at EFs fiskeriproblemer bliver løst, og vi skal gøre det altsammen i en ånd af kompromisvilje.
Vi kan lige så godt se i øjnene fra starten, at et samarbejde, der omfatter 10 lande, aldrig kan komme til at foregå alene på ét medlemslands betingelser.
Vi bliver nødt til at være realistiske. Og vi er nødt til også at forstå, at i det omfang den danske regering, og altså også herunder Venstres ministre, må indgå nødvendige kompromisser i EF, så gør vi det. Ikke fordi vi ønsker at sælge ud af danske interesser, men fordi vi har trukket den så langt vi kan.
Ingen behøver at være bange for, at vi i Venstre og i de andre regeringspartier ikke er i stand til at få det maksimale ud af en situation. Det tror jeg, vi i almindelighed har været i stand til, men man må heller ikke have urealistiske forestillinger om, hvad vi kan få ud af en situation.
Stående over for en verden, som er præget af denne usikkerhed, og stående over for nødvendigheden af, at vi engagerer os
i det internationale på alle tænkelige måder, da er det klart, at det også har den største betydning for os, at vi får orden i vort eget hus. Og jeg vil gerne i dag sige lidt om den grundlæggende filosofi i den økonomiske politik, vi i øjeblikket forbereder.
Der er mange af vore modstandere, som gerne har søgt at sætte den etikette på den nye regering, at det nok bliver en nedskæringsregering, eller en spareregering. Det er en helt forkert opfattelse. Vi har sagt det igen og igen. Men jeg vil gerne gentage det for god ordens skyld. Der er selvfølgelig brug for meget betydelige offentlige udgiftsbegrænsninger, men hvis man alene vil føre økonomisk politik igennem meget store offentlige besparelser og derefter ikke foretager sig mere, så gør man kun den halve del af arbejdet.

Og så bliver resultatet utilfredsstillende, for så kan det ikke undgå at medføre en betydelig stigning i arbejdsløsheden, og så kan det ikke undgå at medføre en betydelig depression i erhvervslivet.
Derfor er det vigtigste kendemærke i denne regering ikke, at den vil skære ned, men at den vil sætte igang. Vi skal først og fremmest være en igangsætter-regering, som gennem en dynamisk politik i forholdet til alle de produktive erhverv, sætter så meget i gang i aktiviteten, i investeringerne, i produktionen og i eksporten, at der herfra udgår en stærk forbedring af beskæftigelsessituationen.
Og en stærk forbedring af de offentlige finanser.
Hvis det første kan lykkes, så er der nemlig samtidig baggrund for, at foretage de nødvendige stramninger af de offentlige finanser. Så kan vi uden de store sociale skadevirkninger få gennemført den ansvarlige udgiftspolitik, der er brug for.
Derfor er den grundlæggende filosofi i regeringens økonomiske politik, at der skal være en balance mellem, hvad man gør ved de offentlige udgifter, og hvad man gør ved hele konkurrenceevnesituationen, og hele erhvervslivets situation.
Vi kan også sige det sådan: Vi ser det som vor opgave, at give det danske samfund en ny start, og derfor må man ikke vente, at regeringen den 5. oktober og i tiden derefter vil møde op med en stor beskæftigelsesplan med masser af tilskud til alle mulige mærkelige formål, eller en stor afgiftsbuket, hvor vi endnu en gang lægger højere skat på alle mulige forbrugsvarer.
En sådan traditionel socialdemokratisk økonomisk politik skal man ikke regne med, at denne regering vil lægge navn til. Det har vist sig, at det ikke virker. Det har vist sig, at de fleste af de tilskud, man har drysset ud i årenes løb er forsvundet uden at der rigtigt er kommet noget ud af det. Enten har man vænnet sig meget hurtigt til, at det var penge, man fik uden at der blev krævet en særlig modydelse i den anledning. Eller også er en række af tilskuddene gået til mindre rentable projekter, som ellers overhovedet ikke var blevet gennemført. Og de fleste af de afgiftsforhøjelser, der har fundet sted har jo hurtigt forplantet sig i form af højere lønkrav, i form af højere omkostninger, og i form af mere sort arbejde.
Altså bliver det ikke en økonomisk politik, der bygger på masser af tilskud og masser af afgifter.
Det bliver til gengæld en økonomisk politik, som bygger på generelle forbedringer af alle de produktive virksomheders forhold. En generel forbedring af hele

omkostningssituationen, og en generel forbedring på det skattemæssige område. Ikke i form af store skattenedsættelser for det vil jeg ikke stå og love her. Det er der nemlig ikke grundlag for i dag. Men i form af forenklinger, i form af klarhed, og i form af, at vi siger, at nu vil vi forsøge at skabe grundlaget for, at der hen ad vejen kan gennemføres en nedsættelse, såvel af indkomstskattetrykket som af erhvervenes skattetryk.

Der vil endvidere blive tale om en generel forbedring i form af en frigørelse både af virksomhederne og af individerne i det danske samfund. Der har været talt så meget om regeringens cirkulæreudtyndingsbande, og den eksisterer faktisk.

Jeg har iøvrigt i de seneste dage forstået, at det er kommet nogle socialdemokrater meget på tværs. De er meget fornærmede over, at vi vil begynde at bruge bemyndigelserne i lovgivningen.

Jeg vil godt sige til disse bekymrede socialdemokrater - og jeg kan forstå at også Folketingets formand i en kort stund er steget ned fra formandsstolen og er blevet socialdemokrat, - at nu skal de holde en meget lav profil i hele spørgsmålet om, hvordan bemyndigelser og dispensationsregler bruges.

Hvis der er nogen i Danmark der i tidens løb har brugt bemyndigelseslovgivning og dispensationsregler næsten hensynsløst, uden at spørge Folketinget, og uden at sikre sig parlamentarisk dækning, så er det vist Socialdemokratiet.

Jeg og gruppens øvrige medlemmer erindrer ikke så få love, som også Venstre har lagt navn til i tillid til udsagn fra socialdemokratiske ministre, om at der ikke ville være store økonomiske konsekvenser.

Det gælder bl.a. arbejdsmiljøloven. Da vi var med til at stemme for den, var det fordi den daværende socialdemokratiske regering sagde, at vi ikke behøvede at være nervøse. Erhvervslivet ville ikke blive stillet over for andre krav, end de krav de i forvejen gennem den gamle lovgivning blev stillet over for. Enhver, der har studeret bare i 5 min. hvad der er kommet ud af den lovgivning er godt klar over, at det var en meget letsindig omgang med sandheden vi dengang blev præsenteret for.

Derfor vil regeringen naturligvis bruge sine muligheder for at sætte mere menneskevenlighed og mere klarhed og mere enkelhed ind i det offentlige bureaukrati. Det manglede bare. Det er vores pligt. Og jeg gad nok se den socialdemokratiske politiker, der om 3 måneder tør gå ned i Folketinget og optræde som bureaukratiets sidste ridder.

Så er der endelig en sidste generel ting, vi har brug for, og som jeg gerne vil nævne i dag. Det er en løsning af landbrugets vanskeligheder.
Den nye landbrugsminister har på regeringens vegne valgt at indtage det fornuftige standpunkt, at eftersom der har været utrolig megen uklarhed, og megen diskussion, og desværre også nogen diskussion inden for landbrugets egen kreds, så var det fornuftigste nok at begynde forfra.
Det standpunkt tror jeg vil vise sig at være rigtigt.
Landbrugets organisationer skal have lejlighed til over for den nye regering at redegøre for, hvordan de vurderer tingene, og hvad det er for en løsning, de sigter mod. Regeringen skal også have mulighed for at anbringe sine forslag i sammenhæng med, hvad regeringen gør for erhvervslivet generelt.
Når alt det er sket, vil der også komme en landbrugsløsning, som vil være rimelig og fremadrettet, og som vil give dansk landbrug tillid til, at det har en fremtid som erhverv.
Alle der kender Venstres traditioner på dette område ved, at det er en sag, vi føler os stærkt forpligtet på. Men jeg vil også understrege, at heller ikke landbruget må regne med ubegrænsede, løbende tilskud, delt ud på det ene, det andet, og det ottende formål.
Det, der er brug for, er at få ryddet grunden. Det er at få løst nogle af de problemer, som har fået lov til at hobe sig op. Men hverken landbrug, industri, fiskeri eller håndværk må regne med, at denne regering i det lange løb vil spænde et sikkerhedsnet ud under den daglige indsats. Virksomhederne skal lære at stå på egne ben, uanset hvilket erhverv de tilhører.
Det er den filosofi, der har skabt grundlaget for det samfund, som vi lever i. Det er også den filosofi, som skal sikre, at det genskaber sin levedygtighed.
Det er klart, at den anden side af regeringens opgave på det økonomiske område er at gøre noget ved de offentlige udgifter. Alle ved, at det er enormt besværligt. Det er også ubehageligt. Det er det altid, når man skal ud for at tage noget fra folk, som de har været vant til at få, men der er ingen vej udenom, og det skal gøres på en måde, som er socialt afbalanceret.
Med det mener jeg, at der naturligvis er grupper, som er så dårligt stillet, at de ikke skal generes. Det ville være urimeligt, for de har det i forvejen meget dårligt.
Der er imidlertid også andre og meget store gruppper, ja næsten størstedelen af

befolkningen, som må være indstillet på at skulle bidrage så meget desto mere til gengæld.
Det ved vi også, at vi kan. Vi har i Danmark et velfærdsniveau, som er blandt det højeste i verden. Jeg tror, at der er megen forståelse i befolkningen for, at denne regering også er nødt til at gennemføre en række ubehagelige ting. Jeg tror, at man forventer af os, at vi fortæller, hvad der skal til for at situationen i det lange løb kan blive bedre, og det har jeg påtaget mig som finansminister at lægge ryg til.
Jeg vil godt nævne et eksempel, som viser, at det trods alt måske er en beskeden indsats vi taler om. Hvis vi tager hele det store kommunale felt, så er det klart amter og kommuner må også regne med, at denne regering vil interessere sig for kommunale besparelser, men jeg vil understrege, at vi også vil sørge for, at de krav om besparelser og tilbageholdenhed i den kommunale udgiftspolitik, som vi bliver nødt til at stille, selvfølgelig skal ledsages af lovændringer, regelændringer, vejledninger, som sikrer, at kommunerne bliver i stand til at foretage besparelserne. Det er en meget vigtig forudsætning.
Forestillede man sig, at store dele af det kommunale serviceniveau blot blev ført tilbage til niveauet i 1980 - det vil sige, at vi i 1983 bare skulle have det ligesom i 1980 - så ville en så beskeden forandring føre til flere milliarder kr. i offentlige besparelser. Hvis vort samfund som helhed indstillede sig på, blot at have det med det offentlige, som vi havde det i 1975, 76 eller 77,- og da havde vi det jo egentligt også meget godt -så ville selv så beskeden en forandring medføre, at der var mange milliarder kroners besparelser at hente.
Det er vigtigt at have disse proportioner for øje.
Derudover er der brug for en række mere langsigtede anstrengelser og det gælder ikke alene på det økonomiske område, men på mange andre felter i Danmark. Denne regering ser det ikke som sin opgave bare at lave noget den 5. oktober og 14 dage derefter. Den skal også regere på langt sigt.
Den ønsker at se resultater, og den ønsker i ser hele taget at føre en politik, som kan sikre, at den ikke bliver en parentes, men et kursskifte i dansk politisk historie.
Derfor er der også behov for reformer, men ikke reformer af den art, vi har været så vant til i de sidste 10 år. Vi forstår ved reformer forenklinger. Vi forstår at man overdrager et større ansvar til individerne. Vi forstår ved reformer, at det offentlige viser den enkelte, eller den enkelte virksomhed, eller den enkelte organisation en

større tillid. Vi forstår ved reformer, at det offentlige på et mere realistisk grundlag planlægger sin udgiftspolitik og at man giver et større ansvar og en større selvstændighed til dele af den offentlige sektor.
Hvorfor skal vi i Folketinget passe Statsbanernes budgetter og regnskaber 100 %. Det er der der ingen grund til. Det kunne være det hele kunne foregå meget mere økonomisk, hvis man rundt omkring i offentlige styrelser, departementer og statsvirksomheder fik større indflydelse på tingene,kunne træffe nogle flere beslutninger, og fik et større ansvar for, hvordan det økonomisk udviklede sig.
Vi har også brug for reformer, når det drejer sig om forskning og uddannelse. Det har nok overrasket nogen at høre, at den nye undervisningsminister ser det som et stort mål at afskaffe adgangsbegrænsningen. Det har i hvert fald overrasket, ja, chokeret nogle VSere, på den måde at blive overhalet om ikke venstreom, så af Venstre, men noget sådant skal man slet ikke lade sig chokere af. For selvfølgelig må det være et liberalt mål, at udvikle hele den menneskelige kvalitet, vi har i vort samfund.
Vi har brug for, at forskningsindsatsen i Danmark vokser. Vi ligger uhyggeligt langt tilbage i forhold til de fleste andre lande, både når det drejer sig om den offentlige og private forskning. Vi har brug for, at uddannelsestilbuddene til de unge bliver bedre og bliver flere.
Hvis man afventer adgangsbegrænsningen, så vil det mærkeligt nok vise sig, at der er muligheder for langt flere end i dag.
Vi har brug for at stimulere til en fornyelse af vores erhvervsliv og af vores læreanstalter.
Vi skal ikke altid gå rundt og være bange for, at det som er gammelt og eksisterende skal forsvinde. Vi skal være meget mere optaget af, hvordan det nye får lov til at vokse frem.
Vi skal også sørge for at føre en kulturpolitik og en uddannelsespolitik, som udover det praktiske og det faglige, giver folk i Danmark en bedre mulighed for at udfolde sig selv.
Den opgave, vi står overfor er i virkeligheden at appellere til det modne i mennesket. Det er at appellere til folks forståelse for samfundet og for fællesskabet. Det er at få folk til at overveje, ikke bare nogen fraser eller nogle slogans, men at overveje deres egen og hele deres samfunds situation på en ny måde.
Det kræver menneskelig modenhed. Det kræver, at folk ikke bare er optaget af

faglige, men at de får lov til at udvikle sig som mennesker, og det er her Venstres kultur og uddannelsessyn spiller en så afgørende rolle.
Skolen er ikke kun en opdragelsesanstalt, eller en uddannelsesanstalt. Skolen er også en stor kulturel faktor, som lægger grunden til, hvordan mennesker får det med sig selv og andre i resten af tilværelsen.
Kulturpolitikken er ikke bare et underholdningsarrangement. Det er heller ikke bare et stykke pædagogik. Formålet med kulturpolitik er ikke at sørge for, at folk har noget, så de kan få tiden til at gå med. Formålet med en liberal kulturpolitik er at sørge for, at mennesker også efter deres skolegang er i stand til at berige sig selv og at videreudvikle deres ånd og deres modenhed, ved at blive stillet over for opgaver og udfordringer.
Derfor skal vi føre netop det, som stod i regeringens tiltrædelseserklæring, en frisindet uddannelses- og kulturpolitik.
Ved det forstår vi, at der skal være mange muligheder, men der skal ikke være nogen tvang.
Der skal være mange tilbud, men der skal ikke være nogen styring.
Der skal ikke være nogen overordnet offentlig filosofi om, hvad det er meningen folk skal have ud af disse tilbud. Det skal folk nok selv finde ud af. Det er vort mål, når vi taler om det frisindede. Vi skal også styrke det nære samfund. Det er et begreb, som Venstre i høj grad har været med til at skabe. Nogen gør grin med det. K.B. Andersen kalder det for det nærige samfund. Der er andre som mener, at det er en overlevering. De ser det som en rest fra fortiden, som vi ønsker at bære ind i fremtiden.
Alle de mennesker har slet ikke forstået, hvad der ligger i begrebet. Der ligger i det begreb, at vi her tænker især på det uddannelsespolitiske og det kulturpolitiske område. Vi tænker på det samfund, hvor vi lever i det daglige.
Det er trods alt her, vores tilværelses store del former sig, og det er her vi får mange af de påvirkninger, som er med til at udvikle os selv.
Det er meget vigtigt, at dette nære samfund - og det findes både i den store by og i den lille bys samfund - får lov at overleve. Det er meget vigtigt, at det nære samfund bliver af en sådan art, at vi som mennesker kan møde udfordringer i det.
Vi skal kunne se en fremtid for det. Vi skal tro på at det kan fungere som en god ramme omkring menneskers hverdag.

Det vil sige, at det ikke bare er et spørgsmål om der skal være et offentligt serviceapparat, eller en købmandsforretning. Der skal også være indflydelse. Der skal være ting, man kan være med til at beslutte. Der skal være opgaver, man kan være med til at løse. Der skal kort sagt være et fællesskab, som man kan bygge på.
Det kræver en stor ændring af megen lovgivning og af megen bureaukratisk tankevirksomhed og det kræver følgelig en stor indsats fra hele samfundets side.
Det kræver f . eks. en stor indsats og ændring i hele vores bolig- og byggelovgivning.
Det kræver at vores trafikpolitik indrettes sådan, at der er plads og der tages hensyn til det nære samfund. Vores uddannelses- og kulturpolitik spiller en ligeså stor rolle i denne emnekreds.
Så har vi endelig som den sidste af de kvaliteter, jeg godt ville trække frem, det jeg vil kalde den egentlige sociale balance i vort samfund. Vi har været så optaget af igennem 70'erne at lede efter konfrontationer. Ikke mindst mellem selvstændige og lønmodtagere.
Men der har jo også været andre konfrontationer. Vi har brug for, hvis vi skal løse den opgave vi står overfor, at mængden af konfrontationer bliver så beskeden som mulig. Derfor må det også være vigtigt, at den politik der lægges frem fra regeringens side, bliver afbalanceret.
Jeg tror at de fleste mennesker er parate til at bære meget store byrder, hvis de er overbeviste om, at de fleste andre også skal gøre det. Det betyder, at hvad vi lægger frem skal stille krav, og det skal stille krav til alle. Det skal stille krav til selvstændige, til lønmodtagere og også til de meget velstående.
Det er vigtigt at der er denne sociale balance.
Det er også vigtigt, at der er en opmuntring i det som lægges frem. En opmuntring til de selvstændige om at gå i gang med noget. En opmuntring til lønmodtageren i form af en viden om, at hvis der kommer noget ud af det hele, så kommer der også noget frem til gavn for den som er lønmodtager. Og en viden om, at der for lønmodtageren også skal være muligheder for gennem investering, opsparing eller andre former for aktiv medvirken i erhvervslivet, at styrke den udvikling vi har brug for.
Det er der vi finder den egentlige, sociale balance i vort samfund, som vi skal værne om, og som vi skal føle os forpligtet på.
Til sidst skal jeg sige nogle få ord om de politiske vilkår vi kommer til at arbejde under.
Efter valget forsøgte Venstre at danne en Firkløverregering. Det lykkedes som

bekendt ikke. Socialdemokraterne valgte til sidst at fortsætte.
Deres problem viste sig hurtigt at være, at de ikke vidste, hvad de ville fortsætte med, og at de heller ikke vidste hvem de skulle fort sætte sammen med.
I løbet af foråret blev det ganske klart, at dette var to store problemer.
Regeringspartiet kunne ikke finde på ret meget af det, der var brug for, og selv det lidet det fandt på, var det uhyre besværligt at samle tilslutning til. Når SF var på plads i én sag, så var de radikale pludseligt steget af. Når de radikale i en morgen-time-nyhed meddelte, at nu kunne de slutte sig til en sag, så var SF hoppet fra ved middagstid, og efterhånden måtte man klippe, save og sakse i de ting, som blev lagt frem.
Til sidst, da Folketinget tog på sommerferie, endte det såmænd ikke en gang med en flertalsaftale, men med et forlig mellem S og SF, som de radikale fralagde sig ethvert ansvar for. De radikale ville kun stemme for og imod lovforslagene ud fra en konkret vurdering af, hvad de kunne gå ind for og hvad de måtte gå imod.
Det er klart, at efterhånden som den situation udviklede sig, forekom den mere og mere urealistisk.
I sommerens løb viste det sig så, at det også var en umulig situation. I sommerens løb erkendte socialdemokratiet endeligt og omsider
at den økonomiske situation var katastrofal. Og dette var en meget vigtig udvikling.
Jeg vil gerne gentage, hvad jeg sagde i sommer, at dette skal Socialdemokratiet ikke have utak for. Det skal ikke have utak for, at det endeligt, langt om længe erkendte, hvor alvorlig situationen er.
Det er imidlertid lige så klart, at i det øjeblik partiet drog den erkendelse, så måtte det også drage nogle politiske konsekvenser. Så måtte det vide, at SF ikke længere stod til rådighed som en del af et flertalsfundament, og det måtte derfor også vide at Socialdemokratiet var nødt til at afprøve den brede løsning, hvori også vi andre blev inddraget.
Det havde Socialdemokratiet på den anden side ikke kræfter til at bære igennem. Da man nåede frem til spørgsmålet om, hvad der skulle være den egentlige politiske og økonomiske konsekvens af, at alle nu havde set skriften på væggen, så var det store regeringsparti ikke længere i stand til at holde sammen omkring den politik, som kunne have skabt et flertal sammen med os andre. Det var derfor vi fik en ny regering.

Jeg syntes Socialdemokratiet til sidst drog den rigtige konklusion.
Jeg syntes Anker Jørgensen optrådte rigtigt i situationen. Der er ingen grund til at kritisere eller at beklage at det skete.
Jeg synes det var værdigt, men jeg syntes også det var uundgåeligt.
Nu står vi så med en ny regering, og det er klart at dens samarbejde i høj grad må finde sted i folketingssalen.
Jeg tror ikke vi kommer til at opleve særligt mange forstyrrede nattemøder i statsministeriet, med partiledere der løber ud og ind og fremsætter udtalelser foran en glasdør.
Jeg tror, vi vil komme til at opleve, at Folketinget igen indsættes i sin oprindelige værdighed. Regeringen vil lægge sine forslag frem.
De vil blive behandlet i folketingsudvalgene og i folketingssalen.
Så må man undersøge, hvordan partierne stiller sig.
Det er også noget vi har haft brug for i mange år. Jeg syntes, det har været synd og skam, at det danske Folketing er blevet skubbet hen i en krog i løbet af de sidste 5-6 år. Alt for meget er foregået helt andre steder.
Det indebærer også, at den nye regering på en klar, enkel og grundlovsmæssig måde kan afklare sine muligheder. Vores udgangspunkt må være - hver gang vi lægger ting frem - hvilke muligheder der er i folketingssalen. Det forudsætter ikke mange private forhandlinger eller lignende, men det vil blive afklaret ganske af sig selv.
I det ligger også, at regeringen selvfølgelig må være parat til at tage flertallet, hvor det ligger. Her taler vi om det saglige og om problemernes løsning. Alle mandater, som er indstillet på at lægge ryg til det nødvendige, vil derfor være velkomne.
Jeg noterer mig da iøvrigt, at der blandt de partier, som er klar over, at der til dem måske vil blive stillet særlige forventninger, også breder sig en fornemmelse af, at det er både ret og rimeligt.
Jeg syntes, at de radikale Venstres landsmøde forløb overordentligt positivt. Jeg syntes, det var præget af megen besindelse. Af erkendelse af, at det radikale Venstre uundgåeligt må tage et medansvar. Også af en forståelse i det radikale Venstre for, hvad der ligger i dette .
Jeg syntes iøvrigt det var interessant, at der derefter var et medlem af den radikale folketingsgruppe, som begav sig til Fremskridtspartiets årsmøde og holdt en tale der.
Jeg ved ikke om man skal se noget symbolsk i det. Men nogen har måske gjort det.

Jeg er i hvert fald sikker på, at det ikke var en begivenhed, som kunne have fundet sted bare for 1 år siden, for slet ikke at tale om 5 eller 10 år siden .
Det er med til at understrege, at viljen til og forståelsen for at samarbejde er nødvendigt, breder sig.
Det er uhyre vigtigt, at det kan ske. Det er forudsætningen for, at vi i Venstre kan løse vores del af opgaven.
Det er iøvrigt en stor del af opgaven, vi skal løse.
Vi skal løse den som medlemmer af en regering.
Vi skal løse den som en folketingsgruppe, og dermed en del af det Folketing, som skal sikre, at regeringens forslag kommer igennem.
Vi skal løse det som en del af den store opinionsskab ende faktor i Danmark, og vi skal huske at vi har de mange medlemmer og de mange foreninger.
Vi skal i befolkningen udbrede forståelse for det, som nu skal ske, og vi skal udbrede budskabet om, hvad der ligger i den politiske fornyelse og hvilke fremtidsperspektiver, det indeholder.
Derfor vil jeg appellere til vores landsmøde og til alle Venstres delegerede og foreninger om sammen med os andre i fællesskab at løfte denne store opgave.
Hvis det lykkes i de kommende 12 måneder, så har vi haft et landsmøde, der har sat meget igang.